

Joris KAZLAUSKAS

Vytauto Didžiojo universitetas

Laura KAMANDULYTĖ-MERFELDIENĖ

Vytauto Didžiojo universitetas

Teresė RINGAILIENĖ

Vytauto Didžiojo universitetas

**Patrauklus lietuvių kalbos mokymasis:
nauja internetinė mokomoji A1–A2 lygio priemonė ukrainiečiams**

Pranešime pristatoma internetinė mokomoji lietuvių kalbos A1–A2 lygio priemonė, skirta suaugusiems ukrainiečiams. Ją kuriant taikytas komunikacinis svetimiosios kalbos mokymo metodas. Ši priemonė, kurią sudaro dešimt teminių skyrių, išsiskiria tuo, kad ja siekiama mokyti kasdienės, realiai vartojamos lietuvių kalbos, kaip tarpinę pasitelkiant ukrainiečių kalbą. Dar vienas išskirtinis bruožas – priemonėje mokoma tiek formalus, tiek ir neformalus kalbos stilius: žodyne ir ypač dialoguose imituojamos formalios ir neformalios kalbinės situacijos. Visa priemonė yra praturtinta žaismingais ir šmaikščiais spalvotais paveikslėliais, kuriais iliustruojamos užduotys ir nauji žodžiai. Naudodami šią priemonę, studijuojantieji ne tik pramoks kalbos, bet ir galės gerai pasiruošti valstybiniam lietuvių kalbos egzaminui, nes kai kurie pratimai yra būtent tokio tipo, kokio yra ir valstybinio egzamino skaitymo, rašymo, klausymo ir kalbėjimo užduotys. Tačiau be įprastinių, šioje priemonėje yra ir netradicinių užduočių: pavyzdžiui, mokantis kai kurių temų žodyno studijuojantiems siūloma išspręsti kryžiažodį, o kiekvieno skyriaus praktinės dalies pabaigoje kviečiama perskaityti komiksą ir atsakyti į pagal jį parengtus klausimus. Be to, šioje priemonėje mokoma ne tik lietuvių kalbos, bet ir gausiai supažindinama su lietuvių kultūra: kiekvieno skyriaus pabaigoje besimokantieji ras įdomybių skiltį, kurioje šmaikščiai ir vaizdingai pasakojama apie Lietuvos kultūrą, tradicijas, istoriją, šiuolaikinio lietuvių gyvenimo ypatumus, taip pat šioje skiltyje šiek tiek pamokoma ir neformalaus kasdienio žodyno, atskleidžiamas kalbos variantiškumas. Priemonė sukurta įgyvendinant Europos socialinio fondo agentūros projektą „Lietuvių kalbos mokymai nuo Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą pasitraukusiems Ukrainos pabėgėliams“ (partnerinė vadovė doc. dr. Laura Kamandulytė-Merfeldienė). Projektas finansuojamas 2014–2021 m. Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinių mechanizmų dvišalio bendradarbiavimo fondo lėšomis.

Raktažodžiai: kalbos mokymasis, svetimoji kalba, lietuvių kalba, ukrainiečių kalba, komunikacinis metodas, formalusis stilius, neformalusis stilius.

Ольга ХАРЛАН

Бердянський державний педагогічний університет, м. Запоріжжя

**Сторінки української та литовської історії
в романах Андрія Кокотюхи «Підпільна держава»
і Василя Шкляра «Заячий костел»**

У романах Андрія Кокотюхи та Василя Шкляра висвітлено малодосліджені сторінки спільної історії українського й литовського збройного опору проти радянського тоталітаризму. Обидва автори звертаються до складного періоду після Другої світової війни, коли радянська влада відновила

контроль над територіями, що прагнули незалежності. Роман «Підпільна держава» Андрія Кокотюхи показує боротьбу литовських «лісових братів» – партизанів, які створюють підпільну структуру на зразок незалежної держави. Центральними посталями стають командир Сакалас та українець Йонас (Іван Мартинюк), що об'єднуються у спротиві проти радянського репресивного режиму. У творі наголошено на безкомпромісності визвольного руху, його моральній основі та героїчному опорі навіть перед лицем сили ворога, що переважає. Натомість у романі «Заячий костел» Василя Шкляра акцент зроблено на долі однієї людини – Йонаса, який проходить складний шлях від надії на визволення Литви за допомогою чужинців до усвідомлення спільності долі з українськими повстанцями. Його участь у русі ОУН-УПА, боротьба, втеча з радянського полону та духовні пошуки становлять глибокий психологічний пласт роману. Обидва твори утверджують ідею національної гідності, права народів на свободу та солідарності у спротиві спільному ворогу. Вони засвідчують, що українська та литовська історії взаємопов'язані не лише політично, а й етично та духовно.

Ключові слова: українська література, сучасна проза, роман, масова література, історія українська та литовська, партизанська війна.

Aurelija GRITĖNIENĖ
Lietuvių kalbos institutas

Enciklopedinės žinios apie Lietuvą „Lietuvių–ukrainiečių kalbų žodyne“

Dvikalbiame žodyne enciklopedinių žinių gali būti visuose žodyno lygmenyse: megastruktūroje, makrostruktūroje ir mikrostruktūroje. „Lietuvių–ukrainiečių kalbų žodyne“ daugiausia enciklopedinių žinių apie Lietuvą galima rasti antraštinųjų žodžių iliustracijose, ypač tuose pavyzdžiuose, kuriuose minimi tikriniai vardai. Pranešimo tikslas – atskleisti, koks Lietuvos vaizdiny susidėlioja iš žodyne pateikiamų iliustracinių pavyzdžių. Atrinkus ir išanalizavus žodyne esančias antraštinųjų žodžių iliustracijas, teikiančias enciklopedinių žinių apie Lietuvą, išryškėjo keli svarbiausi enciklopedinių žinių aspektai. Iliustracijose daugiausia pateikiama geografinių ir istorinių žinių: minimi įvairūs Lietuvos augalai, gyvūnai, miestai, parkai, upės ir kt. gamtiniai objektai; pasakojama apie įvairius istorinius įvykius ir asmenybes nuo LDK laikų iki šių dienų. Iliustracijose skaitytojai ras informacijos apie įvairias Lietuvos organizacijas, muziejus, ministerijas ir kitas svarbias įstaigas, žymius žmones, jų pasiekimus. Be to, pavyzdžiuose kalbama apie lietuviškas šventes, papročius ir tradicijas, valgius, etnografinius regionus, minimos Lietuvos gyvenančios tautinės mažumos, užsimenama apie Lietuvos ir kitų šalių ryšius. Taigi akivaizdu, kad šiuolaikiniame žodyne skaitytojui yra svarbi ne tik lingvistinė informacija, bet ir enciklopedinės žinios, kurios padeda apibendrintai susipažinti su šalies istorija, kultūra, geografija, tradicijomis ir kitais svarbiais aspektais, susijusiais su objektyvios tikrovės vaizdavimu.

Raktažodžiai: lietuvių kalba, ukrainiečių kalba, žodynas, leksika, semantika.